

Wychodzi w każdy Czwartek.

Redakcja przy ulicy Niecałej, 12.

Ekspedycja i Skład Główny w Księgarni
Gebethnera i Wolffa, Krakowskie-Przed-
mieście, 415.

Merkury:	roc.	pótr.	kwart.
w Warszawie	rub. 4	2	1
z przesyłką pocztą	„ 5, ²⁰	2, ⁶⁰	1, ³⁰
Ekonomista i Merkury:			
w Warszawie	8	4	2
z przesyłką pocztą	10	5	2, ³⁰

Cena ogłoszeń: od wiersza lub za jego miejsce
po kop. 5, albo 1/2 kop. za 5 liter

MERKURY,

dołączony tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY

Pożyczka jaką ma zaciągnąć Francja, jest przedmiotem wielkiego zajęcia, tak prasy perjodycznej jak i świata handlowego. Z chwilą zawarcia onęj, Francja rozpocznie nową erę: rolnictwo, przemysł i handel powołane zostaną do życia, ażeby swą pracą i zabiegami zagoić głębokie rany i przywrócić dawną wielkość i dawne bogactwo kraju. Z zawarciem też pożyczki ureguluje się stan monetarny Francji; dotychczas bowiem weksli na Paryż żadna z giełd nie notuje, co wielce utrudnia tak ich nabycie jak i ocenienie ich rzeczywistej wartości.

Zgodnie z wiadomością podaną przez nas w poprzednim sprawozdaniu, francuzki minister skarbu p. Pouyer-Quertier, przedstawił w dniu 6 b. m. zgromadzeniu Narodowemu projekt do uchwały, upoważniającej go do zaciągnięcia pożyczki w sumie 2 1/2 miliardów, który przekazany został komisji budżetowej. Podług pisma *Soir*, w celu otrzymania powyższej sumy, minister ma już w bieżącym tygodniu zawrzeć umowę o 3 miliardową 5% pożyczkę. Celem szybkiego porozumienia się, urządzono podobno osobną służbę telegraficzną między Wersalem i zagranicą do wyłącznej dyspozycji interesowanych bankierów. Bardzo wielu reprezentantów angielskich, belgijskich, holenderskich i niemieckich finansistów, znajduje się w Wersalu. W dniu 8 b. m. Alfons Rothschild odbył konferencję z paryzkimi bankierami, poczem miał dwugodzinną naradę z panem Pouyer-Quertier.

Z Paryża niektóre domy rozesłały już cyrkularze z zawiadomieniem o rozpoczęciu swych czynności, dotychczas jednakże mamy tylko kursa papierów bez żadnych objaśnień; z tych wynika, że z wyjątkiem renty wszystkie inne papiery bardzo szybko się podnoszą. Renta w d. 2 b. m. stała na 53,85, w d. 6 zeszła na 53,62 1/2, w d. 8 na 53,45, wieczorem tegoż dnia na 53,25, a nazajutrz 53,10, renta włoska z 58 1/4 zeszła na 57,40, natomiast akcje credit foncier z 855 doszły do 882 1/2, koleje austriackie z 867 1/2 do 885, bank francuzki 2,890, credit mobilier 135, comptoir d'escompte 565, société générale 510, kolej orleańska 805, północna 986 1/4, wschodnia 463, Paris-Lyon 865, lombardy 365.

Prowincjonalne filje bankowe donoszą, że z zaległych weksli zainkasowały już 2/3 ilości.

W Londynie nie przestają się skarżyć na niemożność ciągnięcia korzyści z posiadanych kapitałów, które z każdym dniem się wznoszą. Bank wykazuje już zapasu gotówki na 25,219.227 £. zaś w ciągu tygodnia więcej o blisko 375.000 £. Na 411.000 £. przybyłego z Ameryki złota, wpłynęło do banku 611.000 £. Nic więc dziwnego, że prywatne dyskonto nie przechodzi 2 1/4 %. Otwarto też tam podpisy na 200.000 £. w akcjach węgierskiego powszechnego towarzystwa kredytu ziemskiego. Pomimo kursu 2 1/2 % premji, pokryto pożyczkę 4-krotnie, przez co jeszcze 3/4 % zyskały. Na giełdzie konsule cokolwiek traciły i ostatecznie stanęły na 91 5/8, pożyczka Morgana francuzka 95 3/4.

Wiedeńska giełda przeżyła w tym tygodniu silną kryzys. W poniedziałek odbyła się walka w Radzie Państwa, podczas której stronnictwo niemieckie zwane konstytucyjnym, usiłowało odmówić rządowi prawa pobierania podatków. Gdyby się był wniosek utrzymał, Austrija musiałaby na kredycie uciepać, a wówczas i giełdę spotkałaby ciężka katastrofa. Usunięcie się kilku członków większości od głosowania i przejście innych do obozu rządowego, dało temu ostatniemu przeważających 10 głosów któremi dotychczasowa większość pobitą została. W ten sposób załatwiona kwestja podatkowa, oszczędziła giełdzie znacznych strat i dozwoliła z chwilowej stagnacji wrócić do dawniej ruchliwości. Akcje zakładu kredytowego stanęły ostatecznie na 288,40, anglobanku na 242 3/4, frankobanku na 120,50, wekslarskiego na 145,50, lombardy na 175 1/2.

W Berlinie nie było już zeszłotygodniowego życia. Trwoga giełdy wiedeńskiej sprawiła tu popłoch tak w poważnych jak i spekulacyjnych sferach. Pierwsze widziały już redukującą się w stopie austriacką walutę, a drudzy spadek papierów; sama bowiem giełda berlińska nie byłaby w stanie oprzeć się prądowi. Wytworzyło się ztąd tak wielkie zaofiarowanie wszelkich papierów austriackich, że posępne usposobienie nie zdołało się nawet zatrząć lepszymi kursami innych giełd; za każdym bowiem razem gdy jedni starali się zakupami kursa poprawić, wówczas drudzy swoje sztuki sprzedawali. Nasza waluta po znacznych skokach poprzedniego tygodnia, teraz znów zaczęła upadać i w końcu uwy-

datniła się różnica o blisko 1%. Do obniżki tej oprócz ogólnego usposobienia, przyczyniła się także w części nowa emisja 5 milionów rubli ruskich listów zastawnych, na którą przybywały znaczne podpisy, pociągające za sobą albo kupno remes w Petersburgu, albo trasowanie na tę miejscowość z Berlina. Ubolewać też należy, że emisja mogąca być z łatwością w kraju pokryta, wychodzi zagranicą na korzyść tamtejszych bankierów i ze szkoda waluty; z całej bowiem sumy 5 milionów rubli, zarezerwowano dla Petersburga zaledwie 200.000 rs.

Znane u nas z dostaw dla dróg żelaznych szląskie zakłady górniczo-przemysłowe Königs i Laura Hütte, wypuszczone zostały na kapitał akcyjny 6 milj. talarów, które przyjęło konsorcjum z austr. zakładu kredytowego, północno-niemieckiego banku, Behrensa i synów, oraz braci Schröder w Hamburgu, Bleichrödera w Berlinie i Jakóba Landau w Wrocławiu. Część tych akcji ma być wkrótce wypuszczoną al pari.

O petersburgskiej giełdzie wyraziliśmy w ostatniem sprawozdaniu przekonanie, że nagle polepszenie się waluty, przypisać należy wyłuszczonej tam wyjątkowym okolicznościom i że z tego powodu obniżka jest niechybna. Jakoż nie długo czekaliśmy na sprawdzenie tych przypuszczeń. Już podczas pierwszej wtorko-

wój giełdy weksle na Londyn z 32 pensów zeszyły na 31³/₄, a w ciągu następnych dni na 31⁴/₁₆, dopiero w piątek przy potrzebie gotówki ofiarowano znów większą ilość weksli, w skutek czego takowe podniosły się do 31²⁵/₃₂ za papier pierwszorzędną a do 31⁷/₈ za wywozowy. W papierach publicznych obroty są słabe przy dawniejszych kursach. Większe tranzakcje odbyły się w półimperjałach otrzymywanych obecnie z dawniejszych terminowych zakupów, po rs. 6,12. Gotówki jest ciągle brak, prywatne dyskonto dochodzi już od 7 do 8%.

Warszawska giełda z ostrożnego postępowania w poprzednim tygodniu tę odniosła korzyść, że nagle obniżenie się naszej waluty w Petersburgu i Berlinie niezbyt się silnie tutaj odbiło; nastąpiła tylko stagnacja w obrotach, pochodząca z wyczekiwania dalszego biegu rzeczy. Że jednak po pierwszym spadku nastąpiły drobne oscylacje ku poprawie, więc też i ofiarowania się zwiększyły i kupujących nie brakowało. Ostatecznie płacono za Berlin 123¹/₂%, za Londyn rs. 7,54, za Wiedeń 101¹/₄. W papierach publicznych obroty są słabe przy obniżonych kursach: listy zastawne I-jej serji zeszyły na 88,30, II-jej serji na 87,14, nowe 5% na 87¹/₂, miejskie 82¹/₂, likwidacyjne na 72²/₃, akcje ubezpieczeń na 145. W akcjach dróg żelaznych prawie nic nie robiono.

ZNIESIENIE CŁA PRYZWOZOWEGO OD ŻELAZA.

Jedno z pism rolniczych niemieckich, zastanawia się nad korzyściami, ze zniesienia cła przywozowego od żelaza dla rolnictwa wypływającymi. Będąc przekonania, że wszelkie cła protekcyjne tylko uszczerbek przynoszą ogólnemu dobrobytowi każdego kraju, że każdy naród tylko taki przemysł u siebie rozwijać powinien do którego czuje się najwięcej uzdolnionym i dla którego posiada najkorzystniejsze warunki, bo jedynie wtedy przemysł narodowy mieć może w sobie prawdziwą żywotność i śmiało spoglądać w przyszłość, — czyli innymi słowy, że prawdziwie żywotnym i dla kraju korzystnym przemysłem jest tylko taki, który bez ceł protekcyjnych ostać się może; otóż tak się zapatrując na cła protekcyjne, przytaczamy wyjątki z artykułu rzeczzonego pisma, na poparcie naszego zdania, a zarazem dla objaśnienia na przykładzie Niemiec, że i u nas zniesienie cła przywozowego od żelaza, należy do rzędu tych kwestij, których rozwiązanie nietylko przyniosłoby ulgę rolnictwu, ale pomyślnie oddziałyłoby na dobrobyt całego kraju, ponieważ żelazo należy do artykułów pierwszej potrzeby i ścieśnienie handlu tym artykułem tylko szkodę ogółowi przynosi.

„Obniżenie, albo nawet całkowite zniesienie ceł wchodowych od żelaza i maszyn, jest to *desideratum* stawiane już wielokrotnie w ciągu pewnego szeregu lat przez całe rolnictwo Niemiec. Niepodobna opłat tych wchodowych uważać jako *cła finansowe*, bo w rzeczy samej są to *cła protekcyjne*, czyli są to podatki uiszczane na korzyść wytwórców krajowych żelaza i maszyn, przez krajowych spóżywców tych przedmiotów. Rządy, jakkolwiek oddawna uznały w zasadzie niewłaściwość ceł protekcyjnych, nie mogły się jednakże dotychczas zdobyć na ich zniesienie, a to dla tego, że reprezentanci krajowego przemysłu żelaznego, zawsze *unisono* rządowi oświadczały, iż pozbawienie ich opieki cła stanie się nieochybną ruiną przemysłu. Tym sposobem urządzenia celne subwencjonowały wciąż jedną gałąź przemysłu *kosztem innych* sił produkcyjnych, zwłaszcza kosztem rolnictwa, co budzić może obawę, że gdyby wzmiankowani przemysłowcy uparli się na dobre, nigdy nie położonoby końca tym anormalnym stosun-

kom... Wszelako zniesienie opieki celnej leży we własnym interesie przemysłowców. Przykład Ameryki uczy nas, że cła protekcyjne usypiają ducha przedsiębiorczości; przemysłowcy zabezpieczeni tarczą cła, nie zadają sobie żadnego trudu, aby samodzielnie myśleć i działać, aby śledzić za postępem, korzystać z wynalazków, starać się o ulepszenia; przy ułatwionym opieką zysku wystarcza im raz przyjęty i rutyną uświęcony system fabrykacji, za pomocą którego bez kłopotu i niemal automatycznie przedsiębiorstwo prowadzić można. Tak się właśnie stało w Ameryce Północnej. Przemysł żelazny (łącznie z fabrykacją maszyn) amerykański, dzięki zbyt troskliwej opiece celnej, w technice swjej w ostatnich latach o wiele prześcigniony został przez spółzawodnictwo europejskie, i obecnie jedynie przy pomocy nadmiernie wysokich ceł wchodowych wędzować jest jeszcze w możności. W Niemczech podobnie, niektóre gałęzie fabrykacji maszyn objawiać już zaczynają symptoma zastoju; szczególnie pod względem wyrobu narzędzi rolniczych, opieka celna paraliżowała widocznie wszelki postęp.“

U nas, są wprawdzie fabryki maszyn które dzięki wyjątkowym okolicznościom, w pewnych kierunkach znacznie się rozwinęły, ale wysokie cła wchodowe od żelaza i maszyn, a ztąd brak szerszego spółzawodnictwa sprawiają także zastój w wyrobie narzędzi rolniczych, tak co do ich jakości, jako też cen, skutkiem czego, po większej części przynajmniej, rozpowszechnienie w używaniu tych narzędzi, nie sięga takich rozmiarów jakby życzyć należało.

Przyływ ludności do Stanów Zjednoczonych.

Według sprawozdania „Biura statystycznego przy wydziale skarbu Stanów Zjednoczonych,“ w którym podana jest liczba i narodowość imigrantów, od roku 1820 do 1870 przybyło z różnych krajów i osiadło w Stanach Zjednoczonych; 7.543.317 osób. Dokładne szczegółowe wykazy powiadamiają, że z tej ogólnej cyfry około 51%, czyli 3.857.793 osób przybyło z *wysp W. Brytanji*, blisko 40%, czyli 2.958.226 z *lądu stałego Europy*, 4% z *północnej Ameryki*, a niecałe 2% z *Azji*. Imigracja ta pod wzglę-

dem *narodowości* przybyszów i odnośnie do liczebnego jej znaczenia, przedstawia się jak następuje:

Przyływ ludności z Europy do St. Zjednoczonych w ciągu 51 lat, do końca września 1870 r.

Niemcy z wyjątkiem Prus	2.268.111
W. Brytania, bez wyszczególnienia miejscowości	1.827.924
Irlandja	1.416.619
Anglja	516.192
Francja	245.812
Szwecja i Norwegia	153.928
Prusy	100.372
Szkocja	84.623
Szwajcarja	61.572
Hollandja	31.118
Włochy	23.998
Danja	23.425
Hiszpanja	23.214
Belgia	17.278
Walja	12.435
Austrja	9.389
Ces. Rosyjskie wraz z Kr. Pols. i inne kraje	827.298

Ogółem 7.543.317

Szacując, przez skapitalizowanie zarobku, wartość jednego imigranta na 500 dolarów, Stany Zjednoczone wzbogacały się rocznie, dzięki temu przyłowowi ludności o 190 milionów dolarów. Przyrost bogactwa od 1848 wynosiłby przeto przeszło 3000 milionów, czyli więcej jak cały dług publiczny, włącznie z długami pojedynczych Stanów i gmin.

W ostatnich dwóch latach przybyło ludności:

	1869	1870
Z Niemiec wraz z Prusami	124.766	91.779
— Anglji	55.046	59.488
— Irlandji	51.290	56.628
— Szkocji	12.415	11.820
— Wiel. Brytanji bez wyszczególn.	28.965	23.153
— Austrji	2.523	5.283
— Szwecji i Norwegji	41.833	24.365
— Danji	4.282	3.041
— Francji	4.118	3.586
— Szwajcarji	3.448	2.474
— Anglo-amer. posiadłości	30.921	53.340
— Chin	14.902	11.943
— Różnych krajów	10.738	32.886
Ogółem	385.287	379.786

Walne zgromadzenie akcjonariuszów Banku Galicyjskiego dla Handlu i przemysłu w Krakowie.

W dniu 31 maja r. b. przed południem odbyło się drugie ogólne zebranie akcjonariuszów banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu. Ze sprawozdania przedstawionego przez Dyрекję, okazuje się, iż kapitał banku wynosił w akcjach zakładowych zhr. 920.160, w akcjach pierwszeństwa zhr. 170.000, razem zhr. 1.080.160.

Zysk banku wynosił zhr. 171.511 w sumie ogólnej, z czego potrącając wydatki za rok i miesiące siedm pozostaje na czysty zysk zhr. 132.133.

Z tego zaliczono tytułem dywidendy za 3 półrocza po 5% 80.345 zhr., pozostało zaś do podziału zhr. 51.788. Stosownie

do statutów z sumy tej 5% zhr. 2.589 przechodzi na kapitał zapasowy, 15% to jest 7.768 zhr., dla dyrekcji; 8% czyli zhr. 4.143 dla Rady nadzorczej, a nakoniec 72% na superdywidendy. Suma zhr. 37.288 na ostatni cel przeznaczona podzieloną została w następujący sposób: na umorzenie 27 akcji pierwszeństwa zhr. 5.400. Na superdywidendę dla akcji zakładowych 55%; nakoniec 30% na superdywidendę tak akcji zakładowych, jak i akcji pierwszeństwa.

Zebranie walne po wysłuchaniu sprawozdania dyrekcji i raportu rewizji rachunków w Rady Nadzorczej, przyznało stosownie do wniosku Rady Nadzorczej zhr. 2,60 na każdą akcję zakładową, a zhr. 1 na każdą akcję pierwszeństwa; co stanowi od kapitału wpłaconego na akcje zakładowe po 8 $\frac{1}{4}$ % zaś na akcje pierwszeństwa, po 6% za rok ubiegły. Wylosowane akcje pierwszeństwa otrzymały premję 200 za 100. Ponieważ akcje te splecono z zysków, przeto zhr. 2.700 w skład kapitału banku wchodzących tworzy oddzielny kapitał własność towarzystwa stanowiący.

Następnie przystąpiono do rozbioru dwóch wniosków przedstawionych zgromadzeniu, z których pierwszy ma na celu tę zmianę w statucie: ażeby w § 6 w ustępie b. opuścić wyrazy umieszczone w nawiasie „z wyjątkiem własnych akcji;“ drugi, aby w tymże paragrafie, w ustępie g. opuścić wyraz „w kraju;“ które to oba wnioski prawie jednomyślnie zostały przyjęte. Nadto Rada Zarządowa celem wysłuchania zdania akcjonariuszów, przedstawiła im zamiar wprowadzenia dodatku do § 6 ustawy, na mocy którego bank byłby w możności udzielania pożyczek hipotecznych za pośrednictwem obligacji hipotecznych procentujących. Gdy akcjonariusze przychylnie ten projekt przyjęli, przeto dla bliższego rozpatrzenia i unormowania wniosku, zwołanem będzie nadzwyczajne zebranie akcjonariuszów.

W końcu odbył się wybór trzech członków Rady Nadzorczej, w miejsce ustępujących. Na 533 głosów otrzymali p. J. A. John 451; p. Wincenty Wolff 449 i hr. Ludwik Wodzicki 373 głosy.

Rezultat czynności banku na niniejszym zebraniu akcjonariuszom przedstawiony, okazał się zadawalniającym i daje niewątpliwą nadzieję, że instytucja ta mając zapewnione powodzenie z pożytkiem dla kraju rozwijać się będzie coraz bardziej w przyszłości. (Prz. Ek.)

Wiadomości bieżące.

— Piszą z *Gdańska* pod datą 10 b. m., że według nadchodzących informacji, zasiewy pszenicy w półn. Europie, przeciętnie biorąc, są zadawalniające, z wyjątkiem kilku okręgów w Anglji. Zapasy pokrywają potrzebę, bo chociaż Francja czyni zakupy, ubytek ztąd powstały zastępują dowozy z Ameryki i Rosji. Sprzedano pszenicy w ciągu tygodnia 5000 tonn. Płacono za jedną tonn pszenicy wyborowej ceny zeszlotygodniowe, żyta pols. do 47, groch cukr. do 48, jęczmień do 49, owies do 45 talarów. Okowita 16 $\frac{1}{3}$ tal.

— Czytamy w *Gaz. Warsz. Głos* donosi, iż na wydatki z powodu ubezpieczeń bydła od pomorku w tutejszym kraju, od czasu wprowadzenia tej rubryki do budżetu, otworzono awanse dla gubernij: Siedleckiej i Lubelskiej po 45.000 rs., Warszawskiej 35.000 rs., Płockiej 15.000 rs., Radomskiej 10.000 rs., Suwałkskiej 8.000 rs., Kaliskiej i Łomżyńskiej po 6.000 rs., Kieleckiej i Piotrkowskiej po 5.000 rs., a w ogóle asygnowano na ten przedmiot 180.000 rs.

